

SLNEČNÁ POVAHA. SLNKO V ASTROLÓGII

Ako slnečný alebo žiarivý typ sa označuje človek s vyváženou osobnosťou. Rozum, cit a vôľa, vnútorná aktivita aj vnímavosť tvoria u neho vzácnu rovnováhu. Harmonicky v sebe spája protikladné vlastnosti všetkých ostatných typov. A ostatné typy by získali niečo z jeho jas, keby prekonal svoju jednostrannosť.^{Stibbe, Veltman}

Slnečný človek je ideál, ku ktorému sa vyvíjame. Spoznáme ho podľa jeho otvorenosti a iskrivej aktivity, ktorá má dávajúcu povahu. Má v sebe niečo ako kráľovskú zdržanlivosť. Cnosť spravodlivosti, striedmosti ho prirodzene stavia do stredu diania. Nesnaží sa druhých ovládnuť ani zatieniť, ale počína si bratsky, priateľsky. Je pripravený veci spolu-viesť a spolu-chcieť s ostatnými, čo je vyššia forma súcitu. Z jeho bytosti akoby vychádzala výzva, aby sa každý vyvinul k tomu, čo je v ňom samom najvyššie. Slnečný štýl je ideálny pre vychovávateľa.

Tento duševný typ je zriedkavý. Prirodzený nábeh k nemu máme v ranej mladosti, ale plne rozvinúť sa dá len vlastným úsilím. Blížia sa k nemu mnohostranné osobnosti ako Goethe alebo Perikles. Sú umelecky aj intelektuálne nadaní a sú zároveň ľuďmi činu. „*Ludia slnečného typu majú harmonickú povahu... ich temperament je takisto vyrovnaný... ich duch je mnohostranný... Ak máme pred sebou človeka čistého slnečného typu, tu môžeme skoro vždy povedať, že máme pred sebou človeka krásneho*“.^{Weinfurter} Slnečná povaha je „*otvorená, pevná, šľachetná, elegantná, rozhodná... tvary sú skôr dlhé, veľmi harmonické, dokonalé... prejav i vzhľad sú skvelé, jasné, slobodomyselné*“.^{Guzmán}

Západná astrológia vykryštalizovala do svojej klasickej podoby v čase helenizmu. Na sklonku antiky ju zhrnuli spisovatelia ako Vettius Valens (2. stor.) či Firmicus Maternus (4. stor.). Predstavuje kvintesenciu mýtov starobylých národov o bohoch a ich syntézu pomocou gréckeho rozumu.

Astrológia pracuje s typológiou charakterov, ktoré sa prirovnávajú k planétam. Slnko je žiariaci, planúci kotúč, ktorý rozdáva svetlo a teplo, je prameňom života. Prebúdzá nás k jasnému vedomiu, vlieva nám odvahu, radosť a nádej. Medzi nebeskými telesami je jedinečné. Harmonický typ je ako slnko – žiari! Neskôr sa vrátíme k otázke, či je to len symbol a nakoľko telesné orgány, povaha a osudy človeka reálne súvisia s dennou hviezdou.

V klasickej astrológii **Slnko predstavuje ducha, individualitu**, schopnosť poznania (gr. *noús*). „*Slnko prináša svetlo mysli... znamená tú časť v každom z nás, ktorá je vnútorne vznešená; ktorá môže zodpovedne viesť... ktorá sa múdro rozhoduje*“.^{Vettius} Je to Akvinského *duchovná duša*, vďaka ktorej sme schopní slobody a sebaurčenia.

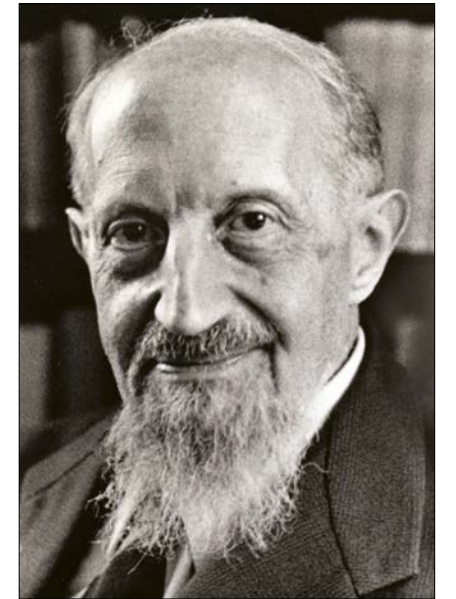
Ohnivé Slnko predstavuje ducha – Mesiace vnímavú dušu a zmysly. „*Slnko je našou vnútornou podstatou, totiž náš duch je pod slnečným vplyvom, kým naša vonkajšia osobnosť sa podriada Mesiacu*“.^{Weinfurter} V indickej astrológii je to podobne.

Astrologické Slnko je mužský, aktívny, tvorivý princíp – sebavedomie, cieľavedomosť, činnosť. „*V horoskope predstavuje vedomé Ja... schopnosť byť si vedomý sám seba*“.^{Aubierová, Meyer} „*Slnko je symbolom pre stred našej bytosti, pre jadro osobnosti, v ktorom sa snažíme zjednotiť rôzne... tendencie našej povahy... do jednej cieľovej predstavy, ktorá ich všetky zahŕňa... centrujúci a integrujúci životný princíp... je blízko pojmu entelechie*“.^{Riemann}

Kľúčové slnečné slová sú *sebarealizácia, individuácia, integrita osobnosti*.

Luca Giordano: Alegória veľkodušnosti, 1670.

Roberto Assagioli (1888-1974).

Johfra Bosschart: Znamenie Leva, 1974.

Zakladateľ psychosyntézy Roberto Assagioli vo svojom diagrame osobnosti znázornil nadvedomie a vyššie ja (Self) ako Slnko. „Slnčnému princípu v nás zodpovedá úsilie o celistvosť... dáva tiež schopnosť sublimovať, premieňať nižšie na vyššie.“^{Riemann} „Symbolizuje vyššie ja... Je ukazovateľom vývoja človeka... značí mravný charakter.“^{Kefér} „Predstavuje všetko, čo v nás smeruje nahor.“^{Parkerová}

Slnčný dej v duši je vývoj spojený so zápasom o celistvosť, integráciu tieňa, privedenie doposiaľ nevedomých častí duše do vedomia. Odvaha byť pravdivý so sebou samými je prameňom našej dôstojnosti a sebahodnoty. „Slnko predstavuje rovnaký princíp, aký sa v rozprávkach vyskytuje v postave hrdinu.“^{Greenová} „Sú to apollónske postavy, ktoré majú vo svojej celistvosti čosi príkladné... dávajú tušiť ľudskú veľkosť.“^{Riemann}

„Osoba so slnečnou dominantou je sebaistá a oslnivá, úprimná, poctivá, odvážna, ctížiadostivá a nezištná. Jej city nesú pečať šľachetnosti a veľkodušnosti.“^{Aubierová} Slnko má tak svoj špecifický charakter, ale zároveň je aj syntézou všetkých planét. Zastupuje totiž práve tú silu, ktorá zosúlaďuje ostatné do celku. „Lebo všetko je obsiahnuté v slnku“, vraví filozof renesancie Marsilio Ficino, a „slnko je základnou ľudskou planétou.“^{Moore} Priaznivo (či nepriaznivo) ožiarené v horoskope prezrádza celkové šťastie, plnosť života zrodencu.

Slnko vládne Levovi a narodeným v tomto znamení sa pripisujú podobné vlastnosti: „Lev je slnečným znamením par excellence, žiariaci, bohatý, hrdý, veľkomyselný, ktorý silou svojej bytosti a teplom svojho srdca vedie dobrých i zlých.“^{Parkerová} Alegorická postava Slnka zo stredoveku vedie po oblohe kónsky záprah so znamením Leva na kolese. Do družiny pozemských detí Slnka patria monarchovia, šľachtici, hrdinovia... a miesta, ktoré Slnko ovláda, sú „domy vládcov, paláce, divadlá, nádherné miesta.“^{Kefér}

Slnčná povaha má prirodzenú vlohu viesť a ctížiadosť, ktorá vyhľadáva slávu. Vykladači hviezd podľa postavenia Slnka nachádzali osoby urodzené, predurčené k vyššiemu postaveniu. V dobrom prípade ctížiadosť slnečnej osobnosti vychádza z ušľachtilých pohnútok. Má sebaovládanie, sebadôveru, zdvorilú a šľachetnú povahu, cit pre zodpovednosť a česť. Je štedrá a priama. Poháda podvodmi a úskokmi, je verná v priateľstve a veľkorýsa aj voči nepriateľom. No aj také dary sa môžu zvrhnúť na karikatúru. Slnčná hrdosť sa potom zmení na pýchu, prílišné zaľúbenie v sebe, sebaaprecenenie, pannačnosť, vystatovačnosť a lichôtkárstvo.

Ako každý archetyp, aj tento musíme vidieť vo vývoji. Lev-Slnko sa vyvíja od ega k pravému Ja. Začína ako svojvoľný, samolúby zaslepenec. Nevyvinuté, malé ja hľadá sebaoptvrdenie najprv vo vonkajšom svete; obklopuje vlastnú osobu pompéznosťou a pozlátkou, chce byť stredobodom a jednotkou, vynucuje si uznanie, čím kompenzuje svoju duševnú prázdnotu a menejcennosť. Oslobodený a zvnútornený lev nájde svoj vlastný stred. Na konci cesty rozvinie prirodzenú autoritu a suverenitu človeka, ktorý spoznal a ovládol sám seba. Ako umelec života hravo zosúlaďuje do harmonického toku (a tým uvoľňuje) veľkú energiu. Mimovoľne priťahuje druhých jasom a vrúcnosťou svojho srdca. Môže sa stať ohniskom a sústrediť energiu mnohých ľudí na jeden cieľ.^{Klein}

Slnko v ročnom kolobehu nie je rovnaké: zimné, jarné či jesenné slnko nám posiela iné lúče a vzbudzuje iné nálady. Vodnárske, býčie, škorpiónske slnko sa líšia – Slnko je vždy podfarbené znamením, v ktorom stojí. Podľa astrológov preto postavenie Slnka pri narodení dáva poznať náš osobný svojráz. Je to ten najpopulárnejší prvok z astrológie – každý vie povedať svoje slnečné znamenie.

Deti Slnka. Taliansky rukopis z roku 1470.

Presne povedané, slnečné znamenie je oblasť, kde duchovná individualita nachádza sebaujavenie a uskutočnenie; je to mýtus, z ktorého čerpáme, keď sa hľadáme a tvoríme-poznávame seba samých. Vodnár cibí a hromadí poznatky, Býk hmotné statky, Škorpión zážitky a Lev slávne činy. Prvý sa stáva mudrcom, druhý magnátom, tretí čarodejom a štvrtý hrdinom. Teda Slnko v horoskope poukazuje na naše poslanie, povolanie, záľuby. Je to naša kreativita, to jedinečné, čo môžeme sami stvoriť a dať svetu, čím vyžiarime seba do okolia. Ostatné planéty vypovedajú viac o spoločne zdieľaných duševných vzorcoch.

Skúsený astrológ má *osobnú skúsenosť*, že na prvý pohľad spozná znamenie; najmä ak sa v ňom nachádza okrem Slnka aj celé *stellium*, čiže zhluk planét. No nie je to len kognitívne skreslenie v dôsledku selektívneho zapamätávania si úspešných predpovedí? Alebo *Barnumov efekt* (sklon stotožniť sa s ľubovoľným vágnym opisom osobnosti)? Tradičné súvislosti medzi slnečným znamením, povolaním a charakterom veda nepotvrzuje, aspoň nie systematicky.

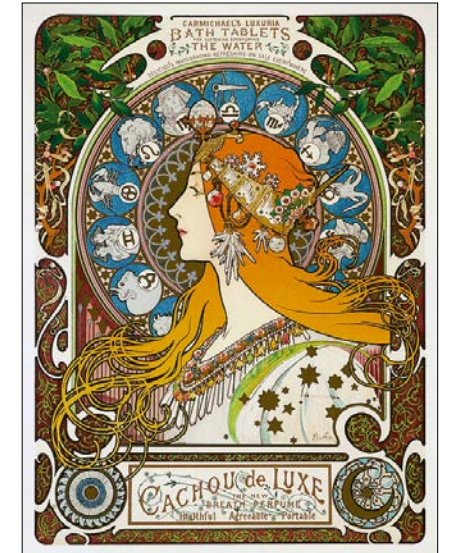
Pritom nechýbajú štatistiky tohto druhu. Napríklad Národný štatistický úrad v Británii zo sčítania ľudu zistil, že vo februári sa rodí signifikantne viac umelcov, v marci pilotov, v októbri politikov, v decembri zubárov a pod. Niektoré by boli v súlade s tradičnou astrológiou. Napríklad Škorpión je dom zla a smrti, pričom v novembri sa rodí najviac sériových vrahov. Lenže povolani a charakteristik je veľa a väčšinou nevychádza nič alebo nie to, čo by očakával astrológ. Vzhľadom na podiel neúspešných predpovedí zo všetkých možných sa aj tie úspešné spätne javia ako dielo náhody. Astrológia tak zostáva *umením*, ktoré je vecou praxe; ale zrná pravdy v jej teórii sa strácajú medzi plevami omylov.

Čas narodenia skutočne má vplyv na naše osudy. Popredný neurovedec z univerzity v Oxforde Russell Foster píše: „Zdá sa absurdné, že mesiac vášho narodenia má vplyv na vaše budúce životné šance. No ako dlho žijete, akí ste vysokí, aké máte výsledky v škole, váš index telesnej hmotnosti, váš krvný tlak, vek prvého krvácania u dievčat a menopauzy u žien, pravdepodobnosť poruchy príjmu potravy, vaša plodnosť, riziko autizmu alebo panickkej poruchy, vaša ranná či večerná preferencia a sklon k celej škále chorôb vrátane zničujúcich diagnóz, ako je schizofrénia – to všetko do istej miery koreluje s časovým úsekom roka, keď ste sa vynorili z maternice.“^{Foster}

Príčiny toho sú zatiaľ neobjasnené, ale vedci predpokladajú, že ročné obdobia rôzne vplývajú na vývoj plodu počas tehotenstva. Majú dve pracovné hypotézy a obe súvisia so slnkom. Kolísajúce množstvo slnečného svetla v priebehu roka zasahuje matku a plod buď priamo, napríklad tvorbou vitamínu D, alebo nepriamo, cez stravu. Strava koncom zimy bývala v minulosti podstatne iná a chudobnejšia než koncom leta, v čase žatvy. Všetko to zanecháva stopu v tvárnom detskom mozgu, ktorý sa práve vyvíja.

Viacere duševné choroby postihujú vo zvýšenej miere narodených zhruba koncom zimy a najmenej tých, čo prišli na svet koncom leta, práve v auguste. V reči astrológie by sme povedali, že levie Slnko víťazí nad démonmi! Pri schizofrénii je cirkannuálna variabilita zodpovedná až za desatinu prípadov. Len pri tejto jednej diagnóze sa o sezónnej cyklickosti publikovali stovky odborných článkov a je dobre doložená.^{Torrey} Smerom k rovníku sa táto cyklickosť vytráca a na južnej pologuli sa obracia do protifázy. Svedčí to skôr o vplyve ročných období než o vplyve hviezd.

Je Austráľčan, ktorý sa narodí na Vianoce (čiže v lete), v skutočnosti

Alfons Mucha: Zverokruh, 1896.

KTO HĽADÁ BOHA, JE AKO OHEŇ. AJ KEĎ HO PREVRHNEŠ, JEHO PLAMENE ŠLAHAJÚ VŽDY HORE.

KAJKA'ÚS

Kozorožec alebo Rak? Odpoveď naznačuje už samotný fakt, že západná astrológia nepoužíva siderický, ale tropický zverokruh – teda dvanásťtiny kalendárneho roka, a nie súhvezdia. Symbolika zverokruhu odráža ročný kolobeh prírody. Babylonský hvezdár nemal zákazníkov z južnej pologule a hviezdy mu mohli slúžiť len ako ukazovateľ času. Dane Rudhyar preto navrhol, aby sa znamenania na južnej pologuli brali obrátene. Ak sú ale na južnej pologuli obrátené, tak ľudia narodení na rovníku nemajú žiadne znamenie (lebo nemajú ročné obdobia).

V našej knihe overujeme tézu, že človek a kultúra slnečného typu sa objavujú cyklicky – či už to zapríčiňujú hviezdy, alebo niečo iné. Aby sme to mohli overiť, museli sme tento typ presne charakterizovať. Astrológia je najstaršia a najdlhšie používaná typológia osobnosti. Duševná kvalita podobná Slnku astrológov existuje. Jej cyklickosť nám umožní práve podrobiť tradičnú vieru skúške a skorigovať ju. V dejinách sa skutočne vracajú obdobia individualizmu, ktoré prinášajú demokratizáciu a rozkvet filozofie. A sú to tradičné obdobia archanjela Slnka Michaela.

Zmyslom chronobiológie a chronosociológie nie je robiť predpovede. Neskúmame cirkannuálnu variabilitu duševných chorôb preto, aby sme si naplánovali počatie potomka, pretože jej efekt je malý uprostred množstva ďalších faktorov. Má to však obrovský význam pre identifikáciu a pochopenie príčin. Analýza cyklov nám poskytuje mocný nástroj pre oddelené pozorovanie základných síl i štruktúr ľudskej duše – a tým pre ich spoznanie a ovládnutie.

I keď v niektorých smeroch má vesmírne počasie dramatický dopad na ľudský život. Napríklad ľudia narodení pri pokojnom slnku žijú až o osem rokov dlhšie než tí, čo sa narodili pod búrlivým slnkom plným škvrn. Predbežná domnienka vedcov znie, že ultrafialové žiarenie nejak pozmeňuje epigenóm novorodencov.^{Davis} Tradičná astrológia síce nepoznala cykly slnečnej aktivity, no akoby čosi tušila: Jupitera a Venušu mala za dobrodejné planéty. Zem, Jupiter a Venuša sa každých jedenásť rokov ocitnú na jednej priamke – a práve vtedy nastávajú minimá slnečnej aktivity. Tieto tri planéty vzbudzujú viac než ostatné slapové vzdutie na povrchu Slnka, ktoré je síce slabé, ale motýlím efektom môže rytmicky modulovať labilné vírenie magnetických polí dennej hviezdy. Klasickí dobrodejovia tak upokojujú srdce slnečnej sústavy, čo má mocný dopad na všetko živé.^{Stefani}